

Almanah katoliškega dijaštva za l. 1922. Rekli so, da je neodpušljiv greh za »naše najmlajše«, da so prenehali z izdajanjem svojega glasila. Zdi se, da so se tega tudi sami dobro zavedali, dasi so morda krivdo samo iskali kje drugje, kakor bi jo bili po vsej pravici morali. Naj bo kakorkoli, dejstvo je, da imamo danes pred seboj Almanah katoliškega dijaštva, knjigo, ki ima poleg drugega vsekakor tudi namen, strniti kontinuiteto z zadnjo številko slovenske »Zore« in zakriti vrzel, ki je preočito zazijala od tedaj.

V svojem glasilu so videli katoliški dijaki vsekdar trojen namen. Odstirati in predočevati v kratkih razpravah temelje svojemu verskemu prepričanju, iskati smeric za stvarno delo v jasni orientaciji sodobnih socialnih vprašanj in vzgajati z izvirnimi proizvodi v lepi umetnosti. Vse te tri panoge stremjenja in udejstvovanja najdemo tudi v Almanahu. — F. Č. kaže v globoko zamišljeni študiji na Kristusa — Večno življenje, ki edini daje odgovor na vprašanje o fragiki človeškega srca in ž njo združenega trpljenja. Drugačen, a ponesrečen odgovor so vrgli v svet razni »veleumi« Nietzsche in Dostojevski i. dr., dasi sami niso verovali vanj. Andrej Križman slika v precizni razpravi mistično silo presv. Evharistije, ki je edina zmožna strniti narode v ljubezni — ut omnes unum sint. Prva teh dveh razprav je v knjigi najbolj elementarna!

Del socialnega vprašanja je načel Janko Kralj v članku o enoti sveta. V njem dokazuje, da more le katoličanstvo s svojim univerzalnim »katoliškim« nazorom prepeljati svet z vseodrešilno zavestjo, da smo vsi ljudje solidarno »udje enega telesa«. Francè Debevec pa govori o materialističnem pojmovanju življenja; proti tej največji rani povojne dobe poudarja zlasti sistematično vzgojo volje in povratek nazaj v ono živo pojmovanje verskih resnic in socialnih načel, ki človeka kljub sili lastne narave povzdigujejo k idealom in ga vodijo v meji pravega pojmovanja stvarnih dobrin. (Da je ta članek zlasti na mestu, ne samo, ker je splošno aktualen, ampak tem bolj, ker je v Almanahu katoliških dijakov, je očita

resnica!) Krščansko-socialistični šentjoštar Viktor Korošec razmotriva o programu katoliškega dijaka, ki leži v prvi vrsti v vsestranskem usovršenju v praktičnega katolika. Enaka razmotrivanja nam je podajal že ponovno na raznih socialnih tečajih — naš najmlajši Makabejec.

V tretji smeri je P. Roman Tominec napisal kritiko o najmlajši slovenski leposlovni literaturi. Dobrodošla je ta kritika, čeprav »novih vidikov ne podaja«. (V naših leposlovnih listih je dosedaj celotne in sistematične še nismo videli.) Za vse, ki ne razumejo ali nočejo razumeti, bi bil Vodnikov pogovor Pri bratih Kraljih najnaravnejša in ne najslabša — celo potrebna pot k dobri volji za razumevanje. Stanko Vodnik ima s svojim spisom O arhitekturi isti namen kot Vodnik s svojim o Kraljih.

Beletristična proza je zastopana po enem samem pisatelju (Čebokli)! In če bi bil izostal ta —? Svoje pesmi so pa priobčili: brata Vodnik, Tine Debeljak in Janez Okorn. Dalje Aljoša Tomažin, Jože Poglačnik in Božo Vodušek ter P. Krizostom. O prvih govoriti je težje kot o drugih, ker je danes sploh težko odkrito govoriti o umetniški zmožnosti naštetih (mislim prvih!) in trezno presojati vrednost najnovejših umetnostnih struj. Na mestu bi bila vsekakor beseda brezobzirnega in zato (glede objektivnosti) najboljšega našega kritika Preglja. Ali ne bi bila zaenkrate neugodna?

Če naj bi bil Almanah nadomestek za zadušeno »Zoro«, bi upravičeno iskali v njem tudi podatkov v organizatornem pogledu. Enotne in pregledne statistike — ki bi bila zlasti hvaležno delo iz štirih povojnih let! — pa trije Almanahovi informatorni sestavki (Kordin, Debevec, dr. Baum) res ne podajajo! Sami zase so lahko točni! —

Almanah odvarja z lepo praktično-religiozno poslanico škof dr. Jeglič, ki mu je v vrsti z biskupom Mahničem za »učeečo se mladež« vedno bilo očetovsko srce. Danes biskupa Mahniča ni več, dve leti bo skoro, kar je umrl. Almanah pa se ga ni spomnil!

Jože Jagodic.